

Novo izdanje Matice crnogorske

CRNOGORSKE NARODNE BASNE

„Kad je sve zborilo“, crnogorske narodne basne, druga od četiri antologije crnogorske usmene proze koje je priredio istaknuti montenegrsta i antologičar Radoje Radojević u saradnji sa svojim bratom, poznatim naučnikom i istraživačem Danilom Radojevićem, objavljena je u izdanju Matice crnogorske, u okviru nove biblioteke „Crnogorska narodna književnost“.

Antologija „Kad je sve zborilo“ je prvobitno objavljena 1979. godine u izdanju titogradskog Grafičkog zavoda u čuvenoj biblioteci „Luča“. Urednici tog izdanja bili su Branko Banjević, Sreten Perović i Milorad Stojović, a kao urednici novog izdanja potpisuju se Milovan Radojević i Ivan Ivanović. Knjiga sadrži 95 basni, a autor uvodne studije i pogovora je Danilo Radojević.

Prema zapažanjima Radoja Radojevića, naše narodne basne odlikuju se razvijenošću fabule i pripovijedanja, dijaloga, situacija, dramskih sukoba i obrta, karakternih nijansiranja u govoru i jeziku kod personifikovanja ljudskih osobina i društvenih odnosa.

– U njima je takođe odražen način mišljenja i sistem moralnih vrijednosti Crnogoraca. Knjiški uticaji Ezopovih i ostalih basana daleko su manji nego što su neki autori formalistički tvrdili. Po pravilu, i kad je motiv ili siže zajednički, naša se basna i formom i sadržinom dosta razlikuje, a nije rijetka ni potpuno suprotna poenta izražena kroz drukčije razrješenje. U njima nije nametljivo iskazana moralizatorska ideja, poučnost i sl. Rijetko sadrže moralnu pouku na kraju, koju su očito dodavali zapisivači i priređivači i koju bi, kad se nađe, trebalo izostaviti. Jednom riječju, saopštene su pripovjedačkom tehnikom sveukupne crnogorske usmene proze – navodi se u predgovoru.

U izdanju Matice crnogorske će se uskoro pojaviti i crnogorske narodne bajke pod nazivom „Vatra samotvora“ (prvobitno objavljene 1976. u izdanju NIP „Pobjeda“), i na kraju crnogorske narodne priče u knjizi „Potopno vrijeme“ (objavljeno 1982. godine).

Projekat će biti nastavljen izabranim ilustrovanim crnogorskim bajkama namijenjenim najmlađim čitaocima, a planirano je da se priredi i audio izdanje, kao i izbor na engleskom jeziku. Cilj navedenog izdavačkog poduhvata je da se ovaj dio crnogorske književnosti i narodnog stvaralaštva približi novim generacijama čitalaca.